Datum

29-10-2025

Onderwerp

Evaluatie Proeftuinen Oss - de werkzame elementen.

Aantal bijlagen

2

Wat adviseert het college te besluiten?

1. *In te stemmen met het behouden van de werkzame elementen van de Proeftuin Oss;*
2. *Deze werkzame elementen te benutten bij de verdere uitwerking van de aanpak vanaf 2026.*

Wat is de aanleiding voor dit advies?

In het raadbesluit van oktober 2022 is besloten dat de Proeftuin in 2025 opnieuw geëvalueerd zou worden. Met dit advies komen we deze afspraak na. We kijken terug op tien jaar Proeftuin Oss. Dit begon klein in de wijk Ruwaard. Sinds 1 juli 2024 hebben we de werkwijze uitgebreid naar de wijk Ussen. Wat werkt? Wat werkt beter? Wat werkt niet? En waarom? Deze vragen beantwoorden we in de Evaluatie Proeftuinen Oss (2025). De Proeftuinpartners (waaronder de gemeente) hebben gezamenlijk de evaluatie uitgevoerd en doen aanbevelingen voor het vervolg van de Proeftuin Oss. De werkzame elementen die bijdragen aan het succes van de Proeftuin dragen bij aan de realisatie van onze visie op het sociale domein en de ambities van het Wmo-beleidskader Oss 2025-2029.

Welk resultaat willen we bereiken?

Het advies draagt er aan bij om voort te kunnen bouwen op de werkzame elementen van de Proeftuin Oss. Uit de evaluatie en de aanbevelingen van het Proeftuinnetwerk blijken dit de werkzame elementen van de Proeftuinwerkwijze te zijn:

- We werken samen met inwoners vanuit de vraag van de wijk.
- We werken met één integraal wijkteam en vaste gezichten.
- We bieden brede basishulp en werken indicatiearm.
- We werken volgens de Samenwerkwijze.
- We werken in een netwerksamenwerking, met gemeente als partner en opdrachtgever.
- De financiering voor Wmo en welzijn is één gebiedsgericht integraal wijkbudget.

We werken binnen de Proeftuinen samen met inwoners en partners aan een vitale wijk, waarin inwoners een betere sociale kwaliteit en gezondheid ervaren tegen lagere kosten. Na tien jaar is de Proeftuinfase voorbij. We nemen afscheid van de term 'Proeftuin' en van de experimentele status. Vanaf 2026 werkt de gemeente toe naar een eenduidige werkwijze en inrichting van het hele sociaal domein in Oss. Hoe deze inrichting eruit komt te zien, legt het college in een nader te bepalen vorm voor aan de gemeenteraad in het eerste kwartaal van 2026. Het voorstel over de inrichting van het hele sociaal domein in gemeente Oss kijkt naast de werkzame elementen vanuit de Proeftuin ook naar de ervaringen van de sociale teams in de andere wijken van Oss, de verbinding met dossiers als regionale inkoop Wmo, de evaluatie van de Samenwerkwijze bij jeugd, het partnership met IBN, landelijke richtlijnen, ervaringen van andere gemeenten, de opdrachten uit de strategische heroriëntatie en het advies van een extern adviesbureau.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

1.1 We hebben de evaluatie volgens afspraak afgerond in 2025.

De evaluatie heeft plaatsgevonden in 2025 conform de afspraken met de raad en de Proeftuinpartners (raadsbesluit oktober 2022). We blikken terug op de jaren 2023, 2024 en 2025. Met de raad is afgesproken dat de evaluatie besproken wordt samen met de aanbevelingen van de Proeftuinpartners (waaronder de gemeente) voor het vervolg tijdens de raadsvergadering in december 2025.

1.2 Het succes van de Proeftuin, en daarmee ook van het vervolg, is te danken aan de werkzame elementen.

Uit de evaluatie en de aanbevelingen voor het vervolg blijkt dat het samenspel van en tussen de werkzame elementen van de Proeftuin-werkwijze typerend is voor het succes van de Proeftuin Oss. We kunnen de elementen daarom niet los van elkaar zien.

2.1 De Evaluatie Proeftuinen 2025 en de aanbevelingen gebruiken we om de inrichting van het sociaal domein door te ontwikkelen.
De evaluatie maakt duidelijk dat we goed op weg zijn met de manier van werken in de Proeftuinen. Ook zijn er nog zaken die aandacht behoeven. De sprong naar een volgende fase (een eenduidige werkwijze voor de 'nieuwe standaard' in heel Oss) vraagt meer dan het doortrekken van de huidige lijnen. Er is doorontwikkeling nodig op de aanbevelingspunten. We vragen de raad de werkzame elementen van de Proeftuin Oss te behouden en deze te benutten bij verdere uitwerking vanaf 2026. Hiermee geven we de Proeftuinpartners, waaronder de gemeente, en ook de gemeente als opdrachtgever, de ruimte om invulling te geven aan de aanbevelingen.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?
1.1 Wanneer de raad niet instemt met alle werkzame elementen, dan heeft dit impact op het succes van het vervolg.
De werkzame elementen zijn in tien jaar ontwikkelen en leren in de Proeftuinen naar voren gekomen als succesfactoren van de Proeftuin-werkwijze. Dit blijkt uit de evaluatie en de aanbevelingen voor het vervolg. We kunnen de elementen niet los zien van elkaar. Juist het samenspel van en tussen de werkzame elementen draagt bij aan het succes van de Proeftuin-werkwijze.

2.1 De werkzame elementen van de Proeftuin Oss kunnen afwijken van de ervaringen van de andere opgaven in het sociaal domein Oss.
De werkzame elementen van de Proeftuinpartners worden benut bij de verdere inrichting van het sociaal domein in Oss. Gemeente is naast partner ook opdrachtgever. Bij de herinrichting van het sociaal domein kijkt de gemeente ook naar andere opgaven in het sociaal domein. De uitwerking van de werkzame elementen kan leiden tot beleids- en uitvoeringsvoorstellen die afwijken van wat we nu doen binnen de Proeftuin of juist op andere plekken binnen de gemeente en regio. Denk bijvoorbeeld aan manieren van contracteren (aanbesteden, subsidie, open house) en bekostigen. Dit kan leiden tot verschillen van inzicht en spanningen. We nemen regiogemeenten en andere partners daarom goed mee in onze afwegingen en in het proces.

2.2 De verbreding van de Proeftuinwerkwijze kan effect hebben op de ondersteuning van kwetsbare inwoners.
Als we de zorg en ondersteuning willen organiseren volgens de werkzame elementen van de Proeftuin, krijgen we te maken met overdrachten. De overdrachten moeten zorgvuldig

uitgevoerd worden. Voor sommige inwoners zijn oplossingen buiten de wijk nodig. We benutten hierbij de geleerde lessen zoals beschreven staan in de aanbevelingen van de Proeftuinpartners. Het werken volgens één werkwijze in Oss zal al voor veel duidelijkheid zorgen.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

Het college van B&W heeft in juni jl. de Subsidietender voor de Proeftuinpartners conform afspraak verlengd t/m 2027. Voor een verbreding van de aanpak na 2027 en het toewerken naar een nieuwe standaard in Oss, werken we de financiële consequenties nog uit.

b. Communicatie

De Evaluatie Proeftuinen Oss en de aanbevelingen voor het vervolg zijn uitgevoerd in opdracht van alle Proeftuin-partners en wordt aangeboden namens het Dagelijks Bestuur van de Proeftuin. Na besluitvorming door de raad over het behouden van de werkzame elementen informeren we de netwerkpartners. Er wordt een publieksversie van de evaluatie en de aanbevelingen gemaakt door de communicatiewerkgroep van de Proeftuinen. Dit om inwoners, partners en andere geïnteresseerden op een toegankelijke en beknopte manier te informeren.

c. Uitvoering

Voor de verdere uitwerking vertalen we de werkzame elementen door naar een concreet plan van aanpak voor 2026 en 2027. Er wordt een monitoringsplan en strategisch communicatieplan opgesteld. Ook de verbreding na 2027 werken we uit in een implementatieplan.

d. Overlegd met

Dagelijks Bestuur Proeftuin en Netwerkpartners Proeftuin
Adviesraad Sociaal Domein – Kenniskring Wmo
Erik Dannenberg – voormalig voorzitter Divosa

Samenvatting

We kijken terug op tien jaar Proeftuin Oss. Dit begon klein in de wijk Ruwaard en is in juli 2024 uitgebreid met Ussen. We werken hierbij samen met inwoners en netwerkpartners aan een vitale wijk tegen lagere kosten. De werkwijze is zoals afgesproken in 2025 opnieuw geëvalueerd. Wat gaat goed en wat kan beter? Nu is de Proeftuinfase voorbij en werken we toe naar een nieuwe manier van werken in het hele sociale domein. We nemen hierbij de

geleerde lessen uit de Proeftuinen mee en benutten de werkzame elementen voor het vervolg vanaf 2026.